

FEIL MANN ER DØMT TIL DØDEN?

Av JACKSON DIEHL

JERUSALEM (Dagbladet/Washington Post): Er John Demjanjuk likevel ikke «Ivan den grusomme»? Sitter en uskyldig 71-åring i israelsk fengsel og venter på å bli henrettet?

43 måneder etter at den ukrainsk-fødte bilarbeideren fra Cleveland, USA ble dømt til døden for masse mord i nazi-dødsleiren Treblinka, har den israelske påtalemyndigheten fått et problem.

Det er dukket opp nye opplysninger i Sovjetunionen som viser at Israel kan ha dømt feil mann.

- Vi snakker om en av de største feilene som er gjort i jusens historie, sier Demjanjucs israelske forsvarer, Yoram Sheftel, som har brakt saken inn for Høyesterett.

Utlevert

John Demjanjuk ble fratatt sitt amerikanske statsborgerskap i 1981 etter etterforskning fra landets justismyndigheter. I 1986 ble han utlevert til Israel, men han hevdet hele tida at han ikke var «Ivan den grusomme».

Det fins sterke beviser for at Demjanjuk etter å ha blitt tatt til fange av tyskerne, var fangevokter, blant annet i dødsleiren Sobibor i Polen. Men hans forsvarere hevder å ha beviser for at han ikke var den brutale «Ivan den grusomme» som hadde ansvar for gasskamrene i Treblinka.

Vitneprovne, som nå er overlevert Høyesterett i Israel, består av 21 erklæringer fra tidligere fangevoktere i Treblinka, en dødsleir i Øst-Polen der nazistene drepte minst 900 000 jøder fra juli 1942 til september 1943.

Stemmer ikke

Disse vaktene, som ble avhørt av KGB og dømt for krigsforbrytelser i Sovjetunionen, identifiserte «Ivan den grusomme» som en ukrainer ved navn Ivan Marsjenko. Marsjenkos alder, fødested og merittlister under krigen stemmer ikke med opplysningene om John Demjanjuk.

Ingen steder i vitneprovne, som ble avgitt mellom 1944 og 1961, blir navnet Demjanjuk

John Demjanjuk ble dømt til døden i Israel for masse mord for tre og et halvt år siden. Var han ikke «Ivan den grusomme» likevel? (Foto: NTBIAP)

nevnt. De dømte vaktene sier at Marsjenko ble tatt til fange av tyskerne sommeren 1941, mens Demjanjuk ble tatt i mai 1942. De nye vitneprovne forteller også at Marsjenko var i Treblinka fra juli 1942 til høsten 1943, mens påtalemyndigheten hevdet at Demjanjuk hadde hatt sitt virke i dødsleiren fra august 1942 til august 1943 og at han dessuten hadde vært i Sobibor-leiren.

Bilde-tvill

En av dokumentmappene fra KGB inneholder et bilde der to vakter i SS-uniformer står ved siden av hverandre. En av de to, Ivan Taksjejuk fortalte KGB at bildet ble tatt i Trawniki-leiren i Polen, men at han ikke visste identiteten til mannen ved siden av seg.

Men en annen fangevokter fortalte at begge de to på bildet

tjenestegjorde i Treblinka og at personen ved siden av Taksjejuk var Ivan Marsjenko, mannen som hadde ansvaret for gasskamrene i Treblinka.

-Mannen på dette bildet er åpenbart ikke Demjanjuk, hevder hans forsvarere. Bildet har heller ingen likhet med et foto

av Demjanjuk fra 1942, bortsett fra en faktor. Begge har runde ansikter.

Den israelske påtalemyndigheten har bedt om fire måneders frist for å se på de nye opplysningene.

Statsadvokat Michael Shaked

har følgende kommentar:

-Selv om Demjanjuk ikke skulle være «Ivan den grusomme» er han fremdeles skyldig i krigsforbrytelser i Trawniki og Sobibor. Det er ingen moralsk forskjell om han sendte jødiske barn i gasskamrene i Sobibor eller Treblinka.

FN-sjef velges i New York i kveld?

NEW YORK (Dagbladet): Seint i kveld, norsk tid, skal Sikkerhetsrådet i FN gjennomføre sin første offisielle avstemning om hvem som skal bli den neste generalsekretæren i verdensorgani-

sasjonen.

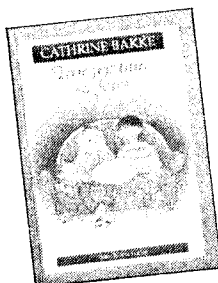
Dersom en av kandidatene får ni stemmer eller mer og ingen av de faste medlemmene i rådet legger ned veto, vil rådet anbefale vedkommende som FNs neste sjef etter Pérez de

Cuéllar. Forslaget på ny FN-sjef vil da bli fremmet for generalforsamlingen.

Dersom to eller flere kandidater oppnår det nødvendige stemmeantall uten at det blir nedlagt veto, er man like langt. Da går

rådet tilbake til uformelle konsultasjoner og en ny prosedyrerunde.

Etter de prøveavstemninger som er avholdt er Egypts visestatsminister Boutros Ghali favoritt.

Thea får en fosterbror

CATHRINE BAKKE Tror jeg blir, sa Jens

«Ung og spennende debutant med en umiddelbar friskhet lar åtte år gamle Thea fortelle fra sitt liv.»

Bodil Fuhr i A-Magasinet

Innb. kr 188,-

I bokhandelen nå!

Barns opplevelse av fødsel og død

ØYVIND GJENGAAR Jeg skal få en søskensjæl

«Malerisk, usedvanlig vakker, poetiske og usentimental fremstilling av fødsel og død, sagn og myter.»

Aftenposten
Illustrert av Ingrid Ousland.

Innb. kr 188,-

I bokhandelen nå!